

LÄNSSTYRELSEN
SKARABORGS LÄN

LANDSKANSLIET
Aveskrift.

Bil. A.

BESKRIVNING tillhörande förslag till ändring i stadsplanen för kvarteren Herkules, Hermod, Mars, Mepheus, Priamus, Perseus, Thor och Odysseus, upprättat i januari 1960 av stadsarkitekt Bengt Kecken.

Förslaget är avfattat dels på stadsplanekarta, upprättad i skala 1:10000, dels i stadsplanebestämmelser.

För området jämte angränsande kvarter gälla följande stadsplaner:

Ändring av stadsplanen för kvarteret Prometheus och del av kvarteret Mjölner	fastställd av Kungl. Maj:t den 24 juli 1942
Ändring av stadsplanen för Lidköping, Nya stadens område	fastställd av Kungl. Maj:t den 24 oktober 1947
Ändring av stadsplanen för kvarteren Grävlingen och Diana m.m.	fastställd av Kungl. Maj:t den 6 augusti 1954.

Stadsplaneförslaget har i sitt ursprungliga utförande, innebärande en återgång till befintlig gatubredd i Stenportsgatan, antagits av byggnadsnämnden den 13 januari 1960 § 13. Sedermera har planen reviderats i enlighet med drätselkammarens beslut av den 4 februari 1960 § 65, innebärande en breddning av Stenportsgatan i enlighet med stadsplan, fastställd av Kungl. Maj:t den 24 oktober 1947.

Den bebyggelse med flerfamiljshus, som under senare år tillkommit i Lidköping, har till övervägande del uppförts å förut obebyggd mark i stadens perifera delar. De få saneringsföretag, som samtidigt kommit till stånd, äro belägna i den "Gamla staden", trots att bebyggelsen i denna stadsdel är av yngre datum än många kvarter i den "Nya staden". De konsekvenser, som en sådan ensartad bostadslokalisering medför beträffande den "Nya stadens" utveckling har tillfullo insetts av stadens myndigheter, som sedan flera år genom markförvärv förberett en mer omfattande sanering inom detta område. I detta sammanhang är den historiska stadsplaneutvecklingen gällande den centrala "Nya staden" av stort värde. En sådan utförlig redogörelse lämnas i beskrivningen till nu gällande stadsplan, fastställd av Kungl. Maj:t den 24 oktober 1947.

Föreliggande stadsplaneförslag utgör en första etapp i saneringen av centrumbebyggelsen i Nya staden och avser en parvis sammanslagning av kvarteren utefter Repslagaregatan mellan Stenportsgatan och Esplanaden.

Bebyggelsen, som huvudsakligen avser bostäder, är avsedd att uppföras i tre våningar, och grupperad som randbebyggelse inom kvarteren med stora öppna gårdar mot sydväst. Vid Stenportsgatan, som enligt nu gällande stadsplan skall breddas från 11 till 14 meter, utnyttjas de sammanslagna kvarteren för bostads- och handelsändamål. Husdjupen har ökats till 11 meter. Gatubredderna, som äro avsedda att bibehållas, uppgå till ca 10 meter utom i Vallgatan, som föreslås utökad till detta mått på bekostnad av förgårdsmark i kvarteren väster om denna gata. Föreslagen gruppering av bebyggelsen synes medgiva erforderligt avstånd mellan byggnadslinjer å ömse sidor om gata. I intet fall understiger detta fria avstånd 13 meter.

Parkering för kvarterens fordon är avsedd att ordnas i markplanet utom i anslutning till butikerna, där garagering med nödvändighet måste ordnas i källare.

Ifrågavarande kvarter är belägna inom den del av staden, för vilken den första stadsplanen från 1670-talet i sina huvuddrag fortfarande äger giltighet. Föreslagen stadsplaneändring utgör därför en radikal förändring av den ursprungliga miljön med sina smala bostadskvarter och låga bebyggelse. Tanken på en sammanslagning av kvarteren är icke ny. Redan 1878 fastställdes en regleringsplan, som redovisade en sådan ny kvartersindelning, men planen blev aldrig genomförd. År 1940 i samband med utarbetandet av den stadsplan, som fortfarande är gällande, undersöktes och övervägdes möjligheterna att slopa de smala gatorna och sammanslå kvarteren till större enheter. Trots att det vid denna tidpunkt funnos fullgoda skäl för en sådan förändring, frångicks även dessa planer definitivt bl.a. "med hänsyn till de svåra och kostsamma övergångsförhållandena, som genomförandet av en dylik nyordning skulle medföra." Resultatet av denna utredning redovisades i den stadsplan, som i oktober 1947 fastställdes. Någon bebyggelse i enlighet med denna stadsplan har icke kommit till stånd och möjligheterna att i dagens läge praktiskt och ekonomiskt kunna genomföra en sanering efter denna

plan synas mycket begränsade. Detta gäller framförallt de renodlade bostadskvarteren.

Vid bedömning i dagens läge av behovet och förutsättningarna för en ny stadsplan i berörda stadsdel har situationen förändrats helt. En av de viktigaste orsakerna härtill är den ökade biltrafiken och i samband härmed behovet av uppställningsplatser på gator och tomtmark. Erfarenhetsmässigt tala redan nu många skäl för en återhållsamhet beträffande inredning av garage i källare i bostadskvarteren, då möjligheter finnas att anordna uppställningsplatser med eller utan skärmtak i markplanet. Nu gällande stadsplan medger i mycket begränsad omfattning ett sådant parkeringsförfarande.

Gällande stadsplan avser endast byggnader i två våningar med en husbredd av 10 meter. Med hänsyn till de kraftigt stegrade tomtkostnaderna, synes därför en viss ökning av exploateringen nödvändig. De många markägarna samt den oregelbundna tomtindelningen utgör för saneringen stora hinder och möjligheterna för den enskilde att ekonomiskt genomföra nybyggnadsprojekt i berörda kvarter synas obefintliga. Stadens myndigheter har därför tagit initiativ till och påbörjat en sanering av detta område, beläget i anslutning till redan utförd 3-vånings bostadsbebyggelse vid Vallgatan. För att i rimlig tid kunna genomföra detta projekt har staden på begäran erhållit Kungl. Maj:ts tillstånd till expropriation. För närvarande äger staden övervägande delen av tomtmarken och i sin helhet kvarteren Mars och Morpheus, vilka avses bli utbyggda i en första etapp. Av befintliga byggnader, som återstå efter de senaste årens rivningar, utgöres flertalet av en- och tvåvåningshus samt uthuslängor, uppförda i trä, omoderna, dåligt underhållna samt i många fall hälsovådliga. Några "småstadsidyller" finnas icke inom dessa kvarter. Befintlig bebyggelse av yngre datum, som kan bibehållas, återfinnes i kvarteren Thor och Odysseus. Övrig bebyggelse är avsedd att rivas.

Genomförandet av ifrågavarande stadsplan innebär, att en del av den ursprungliga och historiskt intressanta 1600-talsplanen försvinner. Då några förutsättningar i detta stadsdelsavsnitt för att på nytt skapa fram den miljö, som intimt är förbunden med de äldre domliga kvartersformerna, saknas, har enligt planförfattarens me-

ning, den enbart historiska stadsplanen tjänat ut. Föreliggande stadsplaneförslag, som beträffande hushöjder och byggnadsgruppering anknyter till intilliggande kvarter väster om den ursprungliga gamla stadsgränsen i Vallgatan, innebär, att gränsen mellan den äldre och yngre bebyggelsen förskjuts i östlig riktning. Saneringen av innerstaden sker sålunda utifrån och i detta fall som en naturlig fortsättning av befintlig bebyggelse från vår egen tid. Ytterligare förnyelse av den äldre bebyggelsen genom vidare utbyggnad inom de nästföljande kvarteren bör sedermera komma till stånd i huvudsak efter de principer, som föreliggande stadsplan redovisar. Den äldre kvarvarande bebyggelsen, uppförd efter den ålderdomliga stadsplanen, kan i avvaktan härpå tillsvidare ostörd avvakta tidpunkten för ytterligare saneringar.

Med anledning av den revidering av det ursprungliga stadsplaneförslaget beträffande Stenportsgatans bredd, som skett i enlighet med drätselkammarens bedömning, kan planförfattaren i detta sammanhang icke underlåta att meddela sina synpunkter på breddningen av Stenportsgatan. Genomförandet av denna breddning kommer helt naturligt att bli av avgörande betydelse för den framtida saneringen av samtliga kvarter, belägna å mark, som avses bli utlagd till gata. Enligt planförfattarens mening synes den fastställda breddningen av Stenportsgatan icke övertygande. Den faktor, som synes betydelsefull för ett sådant antagande, är dels tillkomsten av en ny genomfartsled, dels utformningen av Nya stadens torg. För närvarande pågår arbetet med den nya förbindelseleden över älven i Esplanadens förlängning. Färdigställandet beräknas ske i slutet av innevarande år och innebär, att en stor del av den trafik, som tidigare passerat torget och Stenportsgatan, kommer att söka sig till den lättframkomligaste vägen, i detta fall över den nya bron.

Trafiken vid Stenportsgatan kommer uppenbart att minskas den närmaste tiden men kommer icke heller att överstiga den nuvarande trafikens omfattning. Igenläggningen av varannan korsande gata kommer dessutom att underlätta trafikföringen. En omläggning av trafikföringen i samband med planering av torget har länge varit aktuell. Ett förslag, som stadsarkitekten på uppdrag av drätselkammaren slutfört och som byggnadsnämnden i princip beslutat till utförande, kommer inom den närmaste tiden att framläggas för drätselkammaren. Det

ta förslag innebär i huvudsak en igenläggning av mittersta körbanan, som utgör förlängningen av Stenportsgatan österut. Då vissa förutsättningar, torde finnas för att detta förslag kommer att antagas, innebär ett beslut om planens genomförande en omvärdering av Stenportsgatan som genomfartsled. Att trafiken även i detta fall kommer att minska på denna gata är uppenbar. Av andra skäl, som tala mot en breddning av Stenportsgatan i detta läge, önskar planförfattaren framhålla följande:

Bebyggelsen utefter Stenportsgatan utgöres i dag av enbart tvåvåningsbyggnader. Till stor del synes denna bebyggelse för lång tid framåt fylla sitt ändamål som butiks- och kontorslokaler. Den föreslagna breddningen möjliggör trevåningsbebyggelse utefter gatan. Sedan breddningen fastställts år 1947 har icke någon ersättningsbyggnad kommit till stånd i enlighet med stadsplanen. Däremot har en affärsfastighet projekterats på den norra sidan av Stenportsgatan - i två våningar med delvis överbyggd gård. Någon möjlighet att genomföra trevåningsbebyggelse i detta fall var omöjligt.

I Stenportsgatans mynning vid torget ligger en större stenfastighet med en höjd motsvarande fyra våningar. Denna fastighet bytte ägare för kort tid sedan. Någon sanering av denna "nyckelfastighet" torde icke kunna påräknas på lång tid.

En breddning av Stenportsgatan innebär, att gatan blir trefilig. Önskemålet om parkeringsfiler i anslutning till butikerna innebär, att gatans trafikkapacitet blir mindre än den varit före breddningen. Då fastighetsvärderna vid denna affärsgata ständigt stegras kommer breddning att innebära mycket stora utgifter för staden i avvaktan på den dag, då hela breddningen är genomförd och den avsedda trafikkapaciteten kan utnyttjas.

Lidköping den 9 februari 1960.

Bengt Kecken, Stadsarkitekt

Tillhör Stadsfullmäktiges beslut den 20 juni 1960 § 79

På Stadsfullmäktiges vägnar:

Arne Söderström

Tillhör länsstyrelsens i Skaraborgs län beslut den 22 november 1960
betygar

På tjänstens vägnar:

Erik Christiansson

STADSPLANEBESTÄMMELSE tillhörande förslag till ändring i stadsplanen för kvarteren Herkules, Hermod, Mars, Morpheus, Prismus, Perseus, Thor och Odysseus i Lidköpings stad, upprättat i januari 1960 av stadsarkitekt Bengt Kocken.

§ 1.

STADSPLANEOMRÅDETS ANVÄNDNING

Byggnadskvarter

- a) Med B betecknat område får användas endast för bostadsändamål.
- b) Med BH betecknat område får användas endast för bostads- och handelsändamål.
- c) Med H betecknat område får användas endast för handelsändamål.

§ 2.

MARK SOM ICKE ELLER I ENDAST MINDRE OMFATTNING FÅR BEBYGGAS

Med punktprickning betecknad mark får icke bebyggas. Skärmtak för bilar få dock utföras på det sätt och i den omfattning, som byggnadsnämnden i varje särskilt fall prövar lämpligt.

§ 3.

BYGGNADSSÄTT

Å med S betecknat område skall byggnad uppföras i gräns mot granntomt, där sådan gräns förekommer inom området.

§ 4.

VÅNINGSAANTAL

Å med I, II eller III betecknat område får byggnad uppföras med respektive en, två och tre våningar.

§ 5.

BYGGNADS HÖJD

Å med I, II och III betecknat område får byggnad icke uppföras till större höjd än respektive 4,4; 7,6 och 10,6 meter.

§ 6.

TAKLUTNING

Å med B betecknat område får tak givas en lutning mot horisontalplanet av högst 30 °.

Lidköping 4 januari 1960.

Bengt Kocken, Stadsarkitekt.

Tillhör Stadsfullmäktiges beslut den 20 juni 1960 § 79.

På Stadsfullmäktiges vägnar:

Arne Söderström

Tillhör länsstyrelsens i Skaraborgs län beslut den 22 november 1960; betygar
På tjänstens vägnar:
Erik Christiansson